

Høyring av framlegg til ny vass- og avløpsforskrift

Volda kommune legg med dette framlegg til ny vass- og avløpsforskrift ut på høyring. Frist for innsending av uttale er sett til **dd. mmmm** 2019.

Høyringssvar kan sendast til **postmottak@volda.kommune.no** eller til **Stormyra 2, 6100 Volda**.

1 Bakgrunn

Hornindal og Volda kommune skal slå seg saman til Volda kommune frå 1. januar 2020, og i samband med dette treng den nye kommunen ei felles lokal forskrift for vatn og avløp. Ramma for kommunale vatn- og avløpsgebyr blir fastsett i kommunal forskrift. Frå 2012 er kommunen sitt høve til å krevje inn vass- og avløpsgebyr heimla i lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forureiningsforskrifta frå 2004 fastset ramma for gebyra og hovudreglane om utrekning og innkrevjing.

Vass- og avløpsgebyra i Hornindal og Volda kommunar bygger på sjølvkostprinsippet, det vil seie at kommunen sine kostnader med å tilverke tenestene skal dekkast inn gjennom dei gebyra som abonnentane betalar. Kommunen har ikkje høve til å tene pengar på tenestene. Over- eller underskot i det einkilde år skal høvesvis verte avsett eller trekt frå bundne driftsfond. Avsett overskot frå det einkilde år vert attendeført til abonnentane i form av lågare årsgebyr i løpet av ein femårsperiode. Tilsvarande vil underskot til framføring verte dekt inn over årsgebyret i løpet av ein femårsperiode. Vass- og avløpsgebyra skal ikkje finansiere andre delar av kommuneforvaltninga.

2 Oppsummering

I forslag til ny forskrift er tilknytingsgebyret utforma slik at bustadeigedommar skal betale per bueining. Næringseigedommar skal betale per tilknytt brukseining. Dette grunnast med at kostnader i kommunane hovudsakleg er knytt til administrativt registrering av ny abonnent. Ein meir fast sats opplevast som meir rettferdig for abonnentane enn ein sats som høvesvis er avhengig av storleiken på bygningen. Arbeidsgruppa planleggar å kategorisere tilknytingsgebyr i høvesvis bustad/fritidsbustad og nærings-/kombinasjonseigedom. Planlagde satsar framkommer av tabell 3.

Ny vass- og avløpsforskrift foreslår å vidareføre eit todelt årsgebyr for både vatn og avløp, med ein fast og variabel del. Det er foreslått at bustadeigedommar skal betale fastgebyr per bueining, mens næringseigedommar skal betale fastgebyr etter fastsette kategoriar basert på vassforsyningskapasitet. Bakgrunnen for inndeling i kategoriar er at kommunen må ta omsyn til at infrastrukturkostnader i kommunen knyta til vatn og avløp er høvesvis høgare for storforbrukande abonnentar enn for bustadeigedom.

Den variable delen av gebyret blir som hovudregel fastsett etter målt forbruk, men for abonnentar som ikkje har vassmålar må kommunen stipulere forbruket. Ved stipulert forbruk føreslår ny forskrift at forbruket vert rekna ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetal mellom bruksareal og vassvolum. I forslag til ny forskrift er det foreslått eit høvetal på 1,0 m³ per m² bruksareal for bustadeigedom, og eit høvetal på 0,25 m³ per m² bruksareal for fritidseigedom.

Simuleringa nedanfor viser ein samanlikning av VA-gebyrane i 2019 ved ny og gjeldande VA-forskrift. Grøn bakgrunn i tabellen nedanfor betyr at abonnenten vil betale mindre etter ny forskrift. Ein rød bakgrunn betyr at abonnenten vil betale meir etter ny forskrift. Denne fargekodinga er brukt gjennomgåande i notatet.

Årsgebyr vatn inkl. mva.	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Einebustad - 1 bueining - m/vassmålar - 150 m ³	3 600	6 100	4 000
Einebustad - 1 bueining - u/vassmålar - 200 m ²	4 200	7 300	4 400
Lite gardsbruk - 6 fastledd - m/vassmålar - 2.000 m ³	35 400	50 400	31 900
Produksjonsbedrift - 50 fastledd - m/vassmålar - 40.000 m ³	588 800	960 000	590 100

Tabell 1 - Simulerte vassgebyr ved ny og gjeldande forskrift

Årsgebyr avløp inkl. mva.	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Einebustad - 1 bueining - m/vassmålar - 150 m ³	2 600	6 400	2 700
Einebustad - 1 bueining - u/vassmålar - 200 m ²	3 100	7 700	3 000
Lite gardsbruk - 6 fastledd - m/vassmålar - 2.000 m ³	25 400	53 400	22 700
Produksjonsbedrift - 50 fastledd - m/vassmålar - 40.000 m ³	415 000	1 018 600	419 400

Tabell 2 - Simulerte avløpsgebyr ved ny og gjeldande forskrift

3 Framlegg til ny forskrift for vatn og avløp

Dette kapittelet skisserer hovudtrekka og spesielle forhold i framlegget til ny forskrift for vatn og avløp.

3.1 Tilknytingsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vatn- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for røyrleggjarkostnaden. Kommunen har soleis ikkje direkte kostnader knytt til tilknytninga. Kommunens kostnader er hovudsakleg knytt til administrativ registreringa av ein ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytingsgebyret ikkje knytt opp til bygningsstorleik, men som ein fast sats kravd ved hendingane beskrive i forskrifta kapittel 3, § 8 bokstav a) til d). Ein meir fast sats vert anteke å opplevast som meir rettferdig for abonnentane enn ein sats som til dømes er avhengig av bygningsstorleik.

Samla inntekter frå tilknytingsgebyr avheng av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere frå år til år. Dersom gebyrsatsen er høg vil mange tilknytningar føre til at tilknytingsgebyrinntektene utgjør ein betydeleg del av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påverke moglegheita til å halde årsgebyret stabilt, sidan årsgebyret må reduserast ved overskot på sjølvkostkalkylen. Eit lågt nivå på tilknytingsgebyret er i tråd med anbefalinga frå *Norsk Vann*.

I tilfelle der kommunen overtar private vass- og/eller avløpsanlegg kan kommunestyret i det enkelte tilfelle avgjere om det skal reknast gebyr for tilknytning, irekna eventuell rabatt.

Gebyrsatsen fastsetjast årleg av kommunestyret og kjem fram av gebyrregulativet. Arbeidsgruppa planlegg å foreslå at tilknytingsgebyret i nye Volda kommune kategoriserast. Kategoriane er tenkt å være bustad/fritidsbustad og nærings-/kombinasjonseigedom. I tabell 3 nedanfor er det vist dei foreslegne gebyrane inkludert mva. Dette inneber at inntektene frå tilknytingsgebyra vil reduserast med om lag 280 tusen og 500 tusen kroner for høvesvis vatn og avløp.

Tilknytingsgebyr inkl. mva.	Vatn	Avløp
Bustad/seksjonar/fritidsbustad	3 125	1 875
Nærings- og kombinasjonseigedom	6 250	2 500

Tabell 3 - Foreslegne tilknytingsgebyr inkl. mva.

3.2 Todelt årsgebyr

Ny vass og avløpsforskrift føreslår eit todelt årsgebyr med ein fast del og ein variabel del (alternativ 2 i figur 1). Valet av ein todelt gebyrmodell er grunngjeve med at gebyra betre vil fange opp tenestene si kostnadssamansetting, og at det gjev høve til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samla abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtenesta sine forventa kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivningar). Desse kostnadane kan sjåast på som faste og forbruksuavhengige.

3.3 Differensiert fastgebyr

I framlegget til ny forskrift er det føreslått at bustadeigedom og fritidsbustad skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per bueining. Nærings- og kombinasjonseigedom skal betale fastgebyr etter fastsette kategoriar i gebyrregulativet. For desse vil fastgebyret vektast slik at fastgebyret står i forhold til abonnentane sin del av kommunen sine infrastrukturkostnader knytt til vatn og avløp. Vektinga vil være trinnvis i syv intervall.

Næringskategoriar	Tal fastledd	m ³ låg	m ³ høg	Abonnentar vatn	Abonnentar avløp
Kategori 1	1	0	300	307	272
Kategori 2	3	300	1 000	182	158
Kategori 3	6	1 000	3 000	46	39
Kategori 4	12	3 000	6 000	16	14
Kategori 5	24	6 000	20 000	6	4
Kategori 6	50	20 000	50 000	1	1
Kategori 7	100	50 000	150 000	0	0

Tabell 4 - Differensierte fastgebyr for næringsseigedom

Kategoriseringa er basert på høgste målte forbruk i årene 2014-2019. Dette er ein god og tilgjengeleg tilnærming på forsyningskapasiteten til den einkilde eigedom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukande næringsseigedom.

Ved jamne mellomrom, til dømes kvart femte år, bør den enkelte abonnent sin kategoritilhøyrse fastsettast på nytt. Hensikta med ei inndeling i kategoriar, framfor til dømes ein fast sats per brukseining, er unngå at storforbrukande næringsseigedom får ein rabatt som dekkast av bustadeigedomar. Tal fastledd følger ein avtakande funksjon gitt vassforbruk.

3.3.1 Endring av tilordna kategori for abonnementsgebyr

Det er ikkje lagt opp til at tilordna kategori for den enkelte eigedom skal kunne endrast på basis av ein reduksjon i vassforbruket. Det er fleire årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knytt til den teoretiske leveringskapasiteten til kvar abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrivast lineært over 20 år (vassbehandlingsanlegg/reinseanlegg) og 40 år (vatn- og avløpsleidningar) slik at dei faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåverka av endringar i den enkelte abonnents varierende vassforbruk.
- Sidan kommunens kostnader innanfor vatn og avløp i sin heilskap skal dekkast av abonnentane medfører endringar av kategoritilhøyrse ein kostnadsforskyving frå ei gruppe abonnentar til ei anna.
- Dersom ein abonnent får høve til å «søke» om tilordning til ein ann kategori vil dette kunne få ein uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til ein uønska «atterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhøyrse for eit stort tal næringsabonnentar kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

Arbeidsgruppa anbefaler sterkt å revidere kategoritilhøyrse ved jamne mellomrom, f.eks. kvart femte år. Vi anbefaler da å sjå på forbruksdata frå år 2013 og frem til sist avleste målarstand for den enkelte eigedom. Det høgste vassforbruket i perioden bør leggest til grunn for kategoritilhøyrse.

Enkelte næringsseigedomar har ikkje vassmålar og betaler følgeleg abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eigedomar får vassmålar bør kommunen endre tilordna kategori etter to til tre år med målaravlesingar.

Samla inntekt frå abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knytt til kommunen sin infrastruktur. Ein abonnent kan redusere årsgebyr for vatn og avløp ved å senke vassforbruket.

3.4 Variabelt gebyr

Regelverket gjev avgrensa moglegheiter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefalast å operere med same gebyr per m³ for alle abonnentsgrupper. Gebyret vert fastsett etter anten målt eller stipulert forbruk for bustadeigedomar, og som hovudregel etter målt forbruk for andre eigedomar. Ved stipulert forbruk føreslår ny forskrift at forbruket vert rekna ut frå eigedomens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i høve til eit høvetalet mellom bruksareal og vassvolum. Høvetalet kjem fram av gebyrregulativet.

Gebyr for mellombels tilknytning er innarbeidd i føresegna om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Likevel kan kravet om vassmålar fråvikast dersom vassforbruket kan verte fastsett på andre måtar. I tilfelle der det ikkje er mogleg å installere vassmålar kan kommunen fastsetje eit stipulert forbruk.

3.5 Faktor for stipulert forbruk

Regelverket understrekar at det stipulerte forbruket i størst mogleg grad skal svare til reelt forbruk. I følgje Norsk Vann (2011) bør omrekningfaktoren for stipulert årleg forbruk ligge mellom 1,1 – 1,3 m³ per m² bruksareal (BRA). I framlegg til ny forskrift vert det føreslått eit høvetalet på 1,0 m³ per m² bruksareal for bustadeigedom. Fritidseigedom

har eit høvetal på 0,25 m³ per m² bruksareal, som representerer ein fjerdedel av faktoren for bustadeigedom. Høvetalet fastsetjast i gebyrregulativet.

3.6 Særskilt om vassmålar mv.

I forslag til ny forskrift er det føreslått at kommunen står som eigar ved installasjon av ny vassmålar. Kommunen avgjer kor mange vassmålarar den einkilde eigedom skal ha, og dessutan type, storleik og plassering på vassmålararen. Videre opnast det for at kommunen etter skjøn kan fastsette årsgebyret etter purring dersom abonnenten unnlèt å lese av vassmålararen. Kommunen kan sjølv sette i verk avlesing utan ytterlegare varsel til abonnenten, og krevje særskild gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesing av vassmålar). Gebyret vert fastsett årleg i gebyrregulativet.

4 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskrifta legg grunnlaget for eit nytt gebyrregulativ. Regulativet blir årleg vedtatt av kommunestyret og følgjande gebyrsimuleringar er berre eit døme på ei oppstilling. Simuleringa nedanfor viser ein samanlikning av VA-gebyra i 2019 ved ny og gjeldande VA-forskrift. Alle prisar inkluderer mva.

4.1 Forbruks- og abonnementsgebyr

Tabell 5 og tabell 6 nedanfor viser forbruks- og abonnementsgebyr for vatn og avløp for ny og gjeldande VA-forskrifter. Det er lagt til grunn at abonnementsgebyret skal dekke 100 prosent av kapitalkostnadane for vatn og avløp, så lenge dei ikkje utgjer meir enn 50 prosent av totale kostadar. Bustadeigedom, irekna fritidsbustader, skal betale abonnementsgebyr som ein fast sats per buening. Nærings-, kombinasjons- og landbrukseigedom skal betale abonnementsgebyr etter vekta kategoriar, som igjen er basert på historisk vassforbruk.

Vatn 2019 inkl. mva.	Eining	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Abonnementsgebyr	kr/abonntent	1 699	2 503	1 797
Forbruksgebyr	kr/m ³	12,59	23,94	14,69

Tabell 5 - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift, Vann

Avløp 2019 inkl. mva.	Eining	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Abonnementsgebyr	kr/abonntent	1 331	2 580	1 093
Forbruksgebyr	kr/m ³	8,71	25,40	10,44

Tabell 6 - Forbruks- og abonnementsgebyr for ny og gjeldande VA-forskrift, Avløp

4.2 Årsgebyr bustad med vassmålar

Mindrebetaling av dei private vann- og avløpsabonnentane betalar i dag etter målt forbruk. Tabell 7 og tabell 8 viser vatn- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrifter for bustadeigedomar med ein buening og tre ulike storleiker for målt forbruk; 60, 120 og 180 m³.

Årsgebyr vatn inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad med vassmålar	60	2 500	3 900	2 700
Bustad med vassmålar	120	3 200	5 400	3 600
Bustad med vassmålar	180	4 000	6 800	4 400

Tabell 7 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad med vassmålar	60	1 900	4 100	1 700
Bustad med vassmålar	120	2 400	5 600	2 300
Bustad med vassmålar	180	2 900	7 200	3 000

Tabell 8 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar

Tabell 9 nedanfor viser totaleffekten for ein bustadabonntent som betalar etter målt forbruk for vatn og avløp.

Årsgebyr vatn og avløp inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad med vassmåler	60	4 400	8 000	4 400
Bustad med vassmåler	120	5 600	11 000	5 900
Bustad med vassmåler	180	6 900	14 000	7 400

Tabell 9 - Totalt årsgebyr ved målt forbruk for vatn og avløp

4.3 Årsgebyr bustad utan vassmålar

Dei fleste private vann- og avløpsabonnentane betalar i dag etter stipulert forbruk. I gebyrsimuleringa er det brukt eit høvetal på 1,0 m³ per m² bruksareal for bustadeigedom, og 0,25 m³ per m² bruksareal for fritidseigedom. Tabell 10 og tabell 11 viser vatn- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrifter for bustadeigedomar med éin bueining og tre ulike storleiker for bruksareal; 80, 120 og 180 m².

Årsgebyr vatn inkl. mva.	m ²	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad utan vassmåler	80	2 700	4 900	2 900
Bustad utan vassmåler	120	3 200	7 300	3 400
Bustad utan vassmåler	180	4 000	7 300	4 200

Tabell 10 - Simulerte vassgebyr for ulike bustadeigedommar

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ²	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad utan vassmåler	80	2 000	5 100	1 800
Bustad utan vassmåler	120	2 400	7 700	2 200
Bustad utan vassmåler	180	2 900	7 700	2 800

Tabell 11 - Simulerte avløpsgebyr for ulike bustadeigedommar

Tabell 12 nedanfor viser totaleffekten for ein bustadabonnet som betalar etter stipulert forbruk for vann og avløp.

Årsgebyr vatn og avløp inkl. mva.	m ²	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Bustad utan vassmåler	80	4 700	10 000	4 700
Bustad utan vassmåler	120	5 600	15 000	5 600
Bustad utan vassmåler	180	6 900	15 000	7 000

Tabell 12 - Totalt årsgebyr ved stipulert forbruk for vatn og avløp

4.4 Årsgebyr næring

Tabell 13 og tabell 14 viser nedanfor viser vatn- og avløpsgebyr ved ny og gjeldande VA-forskrift for næringseigedommar. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike storleiker for målt forbruk; 150, 2.000, 15.000 og 50.000 m³.

Årsgebyr vatn inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Næring - Liten butikk	150	3 600	6 100	4 800
Næring - Lite gardsbruk	2 000	35 400	50 400	31 900
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	229 700	361 600	222 900
Næring - Stor produksjonsbedrift	50 000	714 700	1 199 400	736 900

Tabell 13 - Simulerte vassgebyr for ulike næringseigedommar

Årsgebyr avløp inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Næring - Liten butikk	150	2 600	6 400	3 400
Næring - Lite gardsbruk	2 000	25 400	53 400	22 700
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	162 600	383 600	158 400
Næring - Stor produksjonsbedrift	50 000	502 100	1 272 600	523 700

Tabell 14 - Simulerte avløpsgebyr for ulike næringseigedommar

Tabell 15 nedanfor viser totaleffekten for en næringsabonnet som betalar etter målt forbruk for vatn og avløp.

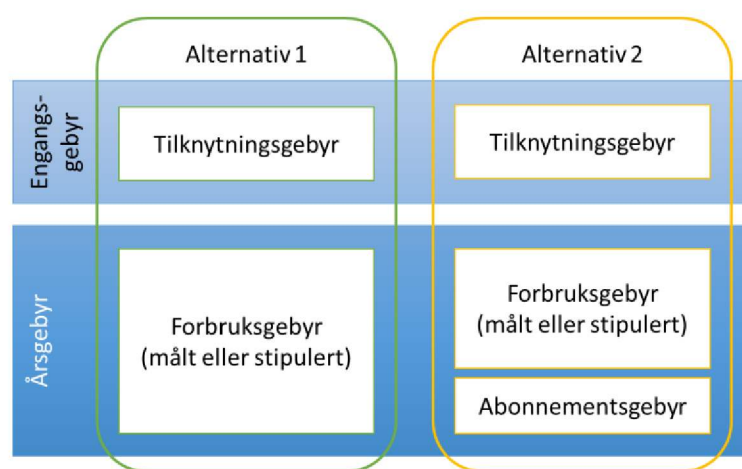
Årsgebyr vatn og avløp inkl. mva.	m ³	Ny forskrift	Hornindal	Volda
Næring - Liten butikk	150	6 200	12 500	8 200
Næring - Lite gardsbruk	2 000	60 800	103 800	54 600
Næring - Produksjonsbedrift	15 000	392 300	745 200	381 300
Næring - Stor produksjonsbedrift	50 000	1 216 800	2 472 000	1 260 600

Tabell 15 - Totalt årsgebyr for næringsseigedom for vatn og avløp

5 Nærare om sentrale reglar

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, og tilhøyrande forskrift, seier at kommunane kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader med vatn og avløp gjennom gebyr. Vidare seier lova med tilhøyrande forskrift at gebyra skal bestå av eingongsgebyr for tilknytning og årlege gebyr. Ved berekning av sjølvkost bør dei til ei kvar tid gjeldande retningsliner for berekning av sjølvkost for kommunale betalingstenester leggst til grunn.

Dei årlege gebyra skal anten reknast ut på grunnlag av vassforbruk, eller ei todelt gebyrordning med ein fast og ein variabel del. Figur 1 skisserer dei to alternativa.

Figur 1 - Vass- og avløpsgebyr

5.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er eit eingongsgebyr. Det skal ikkje krevjast nytt gebyr ved ominnreiing eller bruksendring. Kommunen har høve til å krevje tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan då bestemme at tilleggsgebyret berre skal betalast når utvidinga utgjør eit visst minsteareal.

5.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskrifta med kommentarar er det ikkje spesifisert kva for kostnader som skal dekkjast inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke ein samsvarande del av kommunen sine samla kostnader med vassforsyning og avløp. Gebyret skal reknast ut for den einskilde faste eigedom eller for den einskilde bueining på eigedomen.

5.1.2 Høve til å krevje inn gebyret

Plikt til å betale eingongsgebyr for tilknytning oppstår når det vert bygd på ein elles gebyrpliktig eigedom, eller når gebyrplikt for bygd eigedom finn stad etter lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3. Kommunen bestemmer når gebyra forfell til betaling. Det kan ikkje stillast krav om betaling av tilknytningsgebyr før utferding av byggetillating.

5.2 Årsgebyr

5.2.1 Berekningsmåte

Årsgebyr kan verte utrekna på to ulike måtar. Gebyret kan reknast ut på bakgrunn av målt eller stipulert vassforbruk, eller kommunen kan velje ei todelt gebyrordning der årsgebyret består av ein fast og ein variabel del. Det er ikkje tillate å fastsette minimumsgebyr. Dersom årsgebyret vert rekna ut frå stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mogleg grad svare til reelt forbruk.

I tilfelle der vassforbruket vert stipulert, skal for bustadeigedomar busetnaden sitt areal leggest til grunn, då dette er anteke å gje best uttrykk for vassforbruket over ein lengre periode.

Kommunen avgjer sjølv om tidlegare arealutrekningar skal nyttast, eller om det skal settast i verk ny utrekning. Kommunen må i den kommunale forskrifta gjere greie for dei utrekningsprinsippa som ligg til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan takast omsyn til busetnadens art og bruk, og dessutan eigedomen sin storleik og tilstand. Prinsipielt gjeld det at vassmengd inn = avløpsmengd ut.

Både kommunen og den einskilde gebyrpliktige kan krevje at årsforbruket vert fastsett ut frå målt forbruk. Den einskilde gebyrpliktige må sjølv koste på slik måling, og målinga må utførast med vassmålar etter kommunen si tilvising.

5.2.2 Eigedom som ikkje vert brukt som bustad (næring mv.)

For næringseigedom og andre eigedomar som ikkje vert brukt som bustad, er hovudregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, vert utrekna på grunnlag av målt vassforbruk. Er det ikkje installert vassmålar, kan det fastsettast særlege reglar eller verte inngått særlege avtalar om utrekning av gebyret.

Kommunen har avgrensa høve til å sette lågare gebyr for desse eigedomane enn det som ville følge av kommunen sin ordinære utrekningsmåte for bustadeigedomar. Det er ikkje høve til å fastsette ein rein kvantumsrabatt for storforbrukarar av vatn.

For bedrifter, gartneri, gardsbruk og anna verksemd der avløpsmengda avvik vesentleg frå vassforbruket, kan det verte inngått avtale basert på avvikande avløpsmengd.

Det kan gjerast frådrag for vatn som går inn i bedrifta sine produkt, eller av andre grunnar ikkje vert sleppt ut i avløpsnettlet frå næringseigedomar og andre eigedomar nemnt ovanfor.

Det kan utreknast auka avløpsvassmengd i forhold til målt vassforbruk dersom overvatn vert ført til avløp. For eigedomar med installert sprinklaranlegg kan det gjerast særlege avtalar slik at kommunen sine kostnader blir dekte.

5.2.3 Fastsetjing av særlege reglar

Det kan fastsettast særlege reglar til dømes for busetnad som berre er i bruk delar av året, som har eit særleg stort areal i forhold til vassforbruk og avløpsmengd eller som har tomt som medfører stort vassforbruk. Andre kriterium, som til dømes gebyrpliktige sin privatøkonomi, tal personar eller tal våtrom i huset, kan ikkje leggest til grunn for gebyrutrekninga.

Føresegnene gjev høve til å fastsetje ulike utrekningsmåtar for eigedomar med ulik bruk. Dette inneber ikkje at sjølve prisen per m³ vatn/avløp kan settast forskjellig for dei ulike eigedomane.

5.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

Ein eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal vere stabil og ikkje avspegle variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikkje hindre den einskilde abonnent i å kunne påverke sitt eige gebyr gjennom å regulere vassforbruket. Ved ressursknappheit kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk åleine, det vil seie at gebyret berre er basert på ein forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanleg at den faste delen speglar dei faste kostnadane (typisk kapitalkostnader) knytt til tenesta. Samstundes vert det tilrådt at abonnementsgebyret ikkje overstig 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme sparing av vatn.

5.2.5 Ulike gebyrsatsar

Utgangspunktet er at dei same gebyrsatsane skal gjelde i heile kommunen. Følgjande unntak gjeld:

1. Tilknytingsgebyret kan differensierast avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidingskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planar godkjende av kommunen. Reglar om differensierte gebyrsatsar må fastsettast i kommunen si forskrift.
2. Det kan fastsettast ulike gebyrsatsar for tilknytning- og årsgebyr dersom eit vass- eller avløpsanlegg eller større eining av dette medfører vesentleg høgare eller lågare kostnader enn dei andre. Det kan berre fastsettast lågare gebyrsatsar dersom kostnadane med å forsyne forbrukarane med vatn i eit vassforsyningsområde er mindre kostbart enn i eit anna vassforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats vert meint kostnad per måleining for årsgebyr eller tilknytingsgebyr. *Forbrukerkjøpsloven* gjev likevel forbrukar moglegheit til å krevje eit passande prisavslag på levert vatn dersom vasskvaliteten er dårleg i periodar.

3. Det kan vidare verte fastsett ulike gebyrsatsar for tilknytings- og årsgebyr for ulike bustadkategoriar, der det er ulike kostnader forbunde med betening av ulike bustadkategoriar. Til dømes kan det fastsettast lågare gebyrsatsar for blokkleilegheiter på bakgrunn av at kostnadane med leidningsnett er lågare per bueining for desse bustadkategoriane enn for meir spreidde bustadeiningar.
4. Det kan fastsettast høgare gebyrsats for avløpsvatn som er meir forureina enn vanleg kommunalt avløpsvatn, og som det kostar kommunen meir å behandle.

Avgrensingar nemnd ovanfor gjeld ikkje fordelinga av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

5.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikkje krevje tilleggsgebyr eller auke gebyrsatsen ved manglande etterleving av pålegg. Likevel kan kommunen krevje dekt faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglande etterleving av pålegg knytt til den einskilde eigedom.

Ved omlegging eller utbetring av avløpsleidningar kan kommunen krevje at eigar av tilknytt stikkleidning set i verk tilsvarande omlegging eller utbetring.

Unnlèt gebyrpliktig å etterkome pålegg om utbetring av lekkasjar som medfører forureining kan det fastsettast tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettast i høve til forureiningslova sin § 73. Kommunen har myndigheit til å vedta tvangsmulkt på dei områda der dei etter loven og forskrifter elles har forureiningsmyndigheit. Tvangsmulka skal ha ein storleik som gjer det ulønsamt å ikkje følgje kravet. Innkravd tvangsmulkt tilfell staten. Sjå § 9.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sein betaling eller tilbakebetaling av vass- og avløpsgebyr gjeld reglane i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigedomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarande. Forfalle krav på årsgebyr er sikra med pant i eigedomen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsetjing av vass- og avløpsgebyr er framleis gjeldande så langt dei ikkje er i strid med krava i kapittel 16 i *forureiningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noko anna. Forskrifter med minimumsgebyr skulle vore endra før 1.1.2008.

6 Arbeidsgruppa

Forslag til ny forskrift for vatn og avløp er utarbeid av dei tekniske einingane i Hornindal og Volda kommunar. EnviDan Momentum AS har vært sparringspartnar.

Målsetninga med arbeidet har vore å lage ei forskrift som er rettferdig, tydeleg og fleksibel. Rettferdig: Gebyra skal gjenspeile dei ulike brukargruppene sitt kostnadsnivå på best mogleg måte. Tydeleg: Forskrifta skal være lett å lese og handheve med klart og forståeleg språk utan uklare, eller vanskelege, formuleringar. Fleksibel: Forskrifta viser til årlege kommunestyrevedtak for storleiken på gebyra.

Tekniske einingar, Hornindal og Volda kommunar.